

MAZOWIECKIE
CENTRUM POLITYKI
SPOŁECZNEJ

25^{lat} Mazowsze

„Prawa i obowiązki mieszkańców domów pomocy społecznej – budowanie relacji z podopiecznym i jego rodziną”

Jagna Niepokólczycka-Gac

22 września 2023 r.

Prawne aspekty dotyczące Mieszkańca DPS

- Ustawa z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej (Dz .U. z 2012 r. Poz. 964)

Art. 55. 1. Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne (...), w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających, zwanych MIESZKAŃCAMI DOMU.

Prawne aspekty dotyczące pobytu Mieszkańca w DPS

Przyjęcie osoby do DPS

Osoba, która ze względu na chorobę psychiczną lub niepełnosprawność umysłową jest niezdolna do zaspokajania swoich potrzeb życiowych i nie ma możliwości korzystania z opieki innych, a nie wymaga leczenia szpitalnego, może być przyjęta do DPS za jej zgodą lub zgodą przedstawiciela ustawowego.

Prawne aspekty dotyczące pobytu Mieszkańca w DPS

Jednostki organizacyjne wchodzące do struktury **jednostek systemu pomocy społecznej** a więc m.in. domy pomocy społecznej (DPS), **są** w wykonywaniu statutowych zadań **zobligowane w pierwszej kolejności realizować obowiązek wynikający** z art. 100 ust. 1 i ust. 2 ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

„W postępowaniu **w sprawie świadczeń z pomocy społecznej należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych.**”

Prawne aspekty dotyczące pobytu Mieszkańca w DPS

- Jeżeli osoba nie wyraża zgody, a taka zgoda wyrażona jest przez przedstawiciela ustawowego, przyjęcie wymaga orzeczenia sądu opiekuńczego.
- W wypadku osoby małoletniej powyżej 16 roku życia lub osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej, która zdolna jest do wyrażenia zgody, wymagana jest zgoda tej osoby.

Prawne aspekty dotyczące pobytu Mieszkańca w DPS

W przypadku wystąpienia u osoby, przebywającej w domu pomocy społecznej, zachowań zagrażających jej życiu lub zdrowiu, lub życiu lub zdrowiu innych osób, można wobec niej **stosować przymus bezpośredni również w celu zapobieżenia opuszczeniu domu pomocy społecznej.**

Badania kontrolne w DPS

Badania stanu zdrowia psychicznego w zakresie uzasadniającym pobyt w DPS przeprowadza się **co najmniej raz na 6 miesięcy.**

Prawne aspekty dotyczące pobytu Mieszkańca w DPS

Z wnioskiem o zmianę orzeczenia o zasadności pobytu osoby w DPS mogą wystąpić do sądu opiekuńczego:

- kierownik DPS,
- osoba chora także, gdy jest ubezwłasnowolniona,
- jej przedstawiciele ustawowi małżonek/-ka,
- krewni w linii prostej,
- rodzzeństwo osoba sprawująca faktyczną opiekę.

Prawne aspekty dotyczące pobytu Mieszkańca w DPS

W przypadku gdy **osoba nie wyraża zgody na dalsze przebywanie w domu pomocy społecznej i nie została do niego przyjęta na podstawie orzeczenia sądu opiekuńczego**, osoba ta, jej przedstawiciel ustawowy, małżonek, krewni w linii prostej, rodzeństwo, osoba sprawująca nad nią faktyczną opiekę lub kierownik domu pomocy społecznej **mogą wystąpić do sądu opiekuńczego z wnioskiem o zniesienie obowiązku przebywania w DPS.**

Ochrona danych osobowych w DPS

Chroniąc dane osobowe w **szczególności nie należy:**

- **podawać do wiadomości publicznej nazwisk** osób **korzystających** z pomocy społecznej oraz
- **rodzaju i zakresu** przyznanego **świadczenia**.

W **niezbędnym zakresie** do przyznawania i udzielania świadczeń z pomocy społecznej **można przetwarzać dane osób** ubiegających się i korzystających z tych świadczeń dotyczące:

- pochodzenia etnicznego,
- **stanu zdrowia, nałogów,**
- skazań, orzeczeń o ukaraniu,
- a także **innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym.**

Ochrona danych osobowych w DPS

Obowiązek informacyjny:

- język – jasny prosty,
- forma – przejrzysta zrozumiała i łatwo dostępna,
- sposób - pisemny, elektroniczny.

Ochrona danych osobowych w DPS

Wzór klauzuli informacyjnej dla mieszkańców DPS wynikający z art. 13 RODO.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE

informuję, iż:

Ochrona danych osobowych w DPS

- 1) Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Dom Pomocy Społecznej w przy ul., zwany dalej także DPS lub ADO.
- 2) Inspektor ochrony danych w Domu Pomocy Społecznej w – kontakt; e – mail: lub tel.
- 3) Pani/Pana dane osobowe **będą przetwarzane w celach związanych z udzielaniem świadczeń pomocy społecznej, związanym z zamieszkiwaniem w Domu Pomocy Społecznej w** – na podstawie przepisów ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz art. 6 ust. 1 lit. c–e oraz art. 9 ust. 2 lit. b RODO.
- 4) **Zabezpieczenia** stosowane przez ADO w celu ochrony Pani/Pana **danych osobowych polegają szczególnie na:**
 - a) **dopuszczeniu do przetwarzania** danych osobowych **wyłącznie osób posiadających upoważnienie** nadane przez ADO;
 - b) **pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych** do przetwarzania danych osobowych **do zachowania ich w tajemnicy.**

Ochrona danych osobowych w DPS

5) Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego lub organizacji międzynarodowej.

6) Pani/Pana dane osobowe **będą przechowywane przez okres wynikający z przepisów prawa,**

w szczególności ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach

oraz rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych

7) Posiada Pani/Pan prawo dostępu do treści swoich danych oraz **prawo ich sprostowania.**

8) Ma Pan/Pani **prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych,** gdy uzna Pani/Pan, iż przetwarzanie danych osobowych Pani/Pana dotyczących narusza przepisy RODO.

W celu skorzystania ze wskazanych wyżej praw może Pani/Pan zgłosić taką potrzebę w DPS w pok. - lub przesać wniosek na adres: Dom Pomocy Społecznej w, ul. lub drogą elektroniczną:

Prawo ochrony mienia

Osoba przebywająca w Domu ma prawo do przekazania do depozytu DPS posiadanych przy sobie środków pieniężnych, przedmiotów wartościowych i dokumentów.

Procedura, która organizuje tryb postępowania z depozytami wartościowymi i depozytami pieniężnymi w DPS wynika z zarządzenia wewnętrznego dyrektora DPS.

Prawa mieszkańca

Mieszkaniec ma prawo do:

- swobodnego dysponowania swoimi pieniędzmi,
- wyboru godnego dla siebie miejsca i czasu spędzania urlopu,
- swobodnego opuszczania DPS,
- swobodnego wyjazdu do rodziny i znajomych,
- wyboru posiłków oraz pory ich spożywania,
- możliwości samodzielnego przyrządzania posiłków w kuchenkach,
- dysponowania wolnym czasem zgodnie z własną wolą,
- całodobowego korzystania z aparatów telefonicznych,
- przyjmowania gości zgodnie z regulaminem odwiedzin,

Prawa mieszkańca

- ochrony wszystkich praw i swobód obywatelskich, jakie posiadali w środowisku przed zamieszkaniem w DPS,
- uzyskania pełnej informacji o usługach świadczonych przez dom i korzystania z nich,
- wypowiedania się w swoich sprawach, jak również wyrażanie własnych poglądów indywidualnie oraz na spotkaniach społeczności domu,
- składania skarg i wniosków,
- swobodnych przekonań religijnych,
- współuczestniczenia w organizowaniu życia domu poprzez swoich przedstawicieli w radzie mieszkańców,
- wybierania i wyboru do samorządu mieszkańców.

Obowiązki mieszkańca

- **poszanowanie godności osobistej współmieszkańca i pracownika,**
- przestrzeganie norm i zasad współżycia,
- wzajemne okazywanie tolerancji i uczciwości,
- wzajemne okazywanie życzliwości, pomocy koleżeńskiej i szacunku,
- utrzymywanie porządku, czystości wokół siebie oraz higieny osobistej w miarę swoich możliwości,
- przestrzeganie ciszy nocnej od godz. 22:00 do 6:00,
- troszczenie się o stan swego zdrowia,
- ograniczenie palenia tytoniu, tylko do miejsc ustalonych,

Obowiązki mieszkańca

- poszanowanie mienia będącego własnością prywatną oraz całej społeczności czyli domu,
- godne reprezentowanie domu na zewnątrz, na terenie miasta, w czasie imprez oraz uroczystości,
- dbanie o schludny wygląd,
- współdziałanie w miarę możliwości psychofizycznych z pracownikami w zaspokajaniu swoich potrzeb,
- przyczynianie się do dobrej atmosfery w domu oraz prawidłowego jego funkcjonowania.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Klimat społeczny to szereg czynników o wymiarze personalnym oraz fizycznym, występujących w zespole wpływających na funkcjonowanie jego członków, a zwłaszcza na:

- wydajność,
- zaangażowanie,
- współodpowiedzialność,
- współdziałanie w zespole.

Na klimat społeczny wpływają indywidualne odczucia członków zespołu, które mówią o zaspokojeniu ich subiektywnych potrzeb.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Empatia

Wyrażając empatię warto pamiętać: wyrażanie zrozumienia nie musi oznaczać, że zgadzasz się z drugą osobą lub zrobisz to co ona Ci sugeruje. Dlatego możesz wyrażać zrozumienie w kontaktach zarówno z ludźmi, z którymi się zgadzasz, jak i z ludźmi reprezentującymi inne poglądy niż Ty.

Po drugie – empatii nie można sprowadzić do techniki, czy umiejętności. Prawdziwa empatia wypływa z relacji z drugą osobą i wymaga autentycznej identyfikacji.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Słuchać empatycznie to znaczy:

- dać rozmówcy do zrozumienia, że mamy dla niego wystarczająco dużo czasu,
- nie oceniać opisywanych przez rozmówcę zdarzeń,
- używać gestów przyjaznych, zachęcających do mówienia,
- nie ukrywać, że czegoś nie rozumiemy, prosić o dodatkowe wyjaśnienia,
- w myślach dokonywać podsumowań głównych punktów dotychczasowych wypowiedzi rozmówcy,
- zwracać uwagę na znaczenie pozawerbalnych zachowań rozmówcy - jego min, ruchów, postawy.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

- uważnie słuchać wypowiedzi klienta stosować aktywne metody słuchania,
- stosować krótkie potwierdzenia,
- zwięzłe stwierdzenia lub sygnały pozawerbalne podtrzymujące komunikację, na przykład:
 - *rozumiem,*
 - *proszę kontynuować,*
 - *to bardzo ważne.*

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

- Jakie mogą być emocje mieszkańca, który pojawia się w Domu Pomocy Społecznej?
- Jak wesprzeć nowego mieszkańca?
- Jak zapewnić poczucie bezpieczeństwa?

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

- Dom funkcjonuje w sposób zapewniający właściwy zakres usług, zgodny ze standardami określonymi dla danego typu domu, w oparciu o indywidualne potrzeby mieszkańca domu.
- W celu określenia indywidualnych potrzeb mieszkańca domu oraz zakresu usług dom powołuje zespoły terapeutyczno-opiekuńcze składające się w szczególności z pracowników domu, którzy bezpośrednio zajmują się wspieraniem mieszkańców.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

- Do podstawowych zadań zespołów terapeutyczno-opiekuńczych należy opracowywanie **indywidualnych planów wsparcia** mieszkańców **oraz wspólna ich realizacja.**
- Pracownicy pierwszego kontaktu działają w ramach zespołów terapeutyczno-opiekuńczych, są wybierani przez Mieszkańca i służą mu szczególnym wsparciem
- Indywidualny plan wsparcia **powinien być przygotowany w terminie 6 miesięcy od dnia przyjęcia mieszkańca do domu.**

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Formy terapii zajęciowej jako możliwość rozwoju mieszkańców oraz podtrzymania ich sprawności umysłowej i fizycznej:

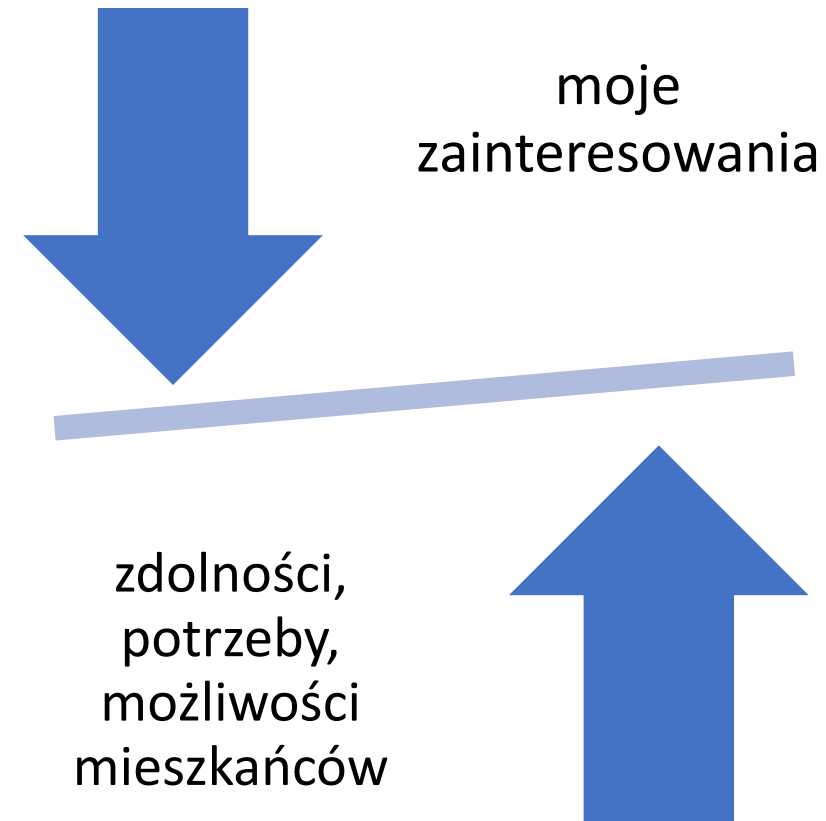
- ergoterapia (właściwa „terapia zajęciowa”),
- fizykoterapia,
- arteterapia (biblioterapia, choreoterapia, dramatoterapia, muzykoterapia, poezjoterapia),
- chromoterapia,
- kinezyterapia,
- ludoterapia,
- zajęcia relaksacyjne.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Terapia zajęciowa

Rodzaj psychoterapii, która ma za zadanie uaktywnić pacjenta poprzez wykonywanie określonych czynności mających charakter usprawniania psychicznego i fizycznego. Metoda jest wykorzystywana powszechnie w Warsztatach Terapii Zajęciowej.

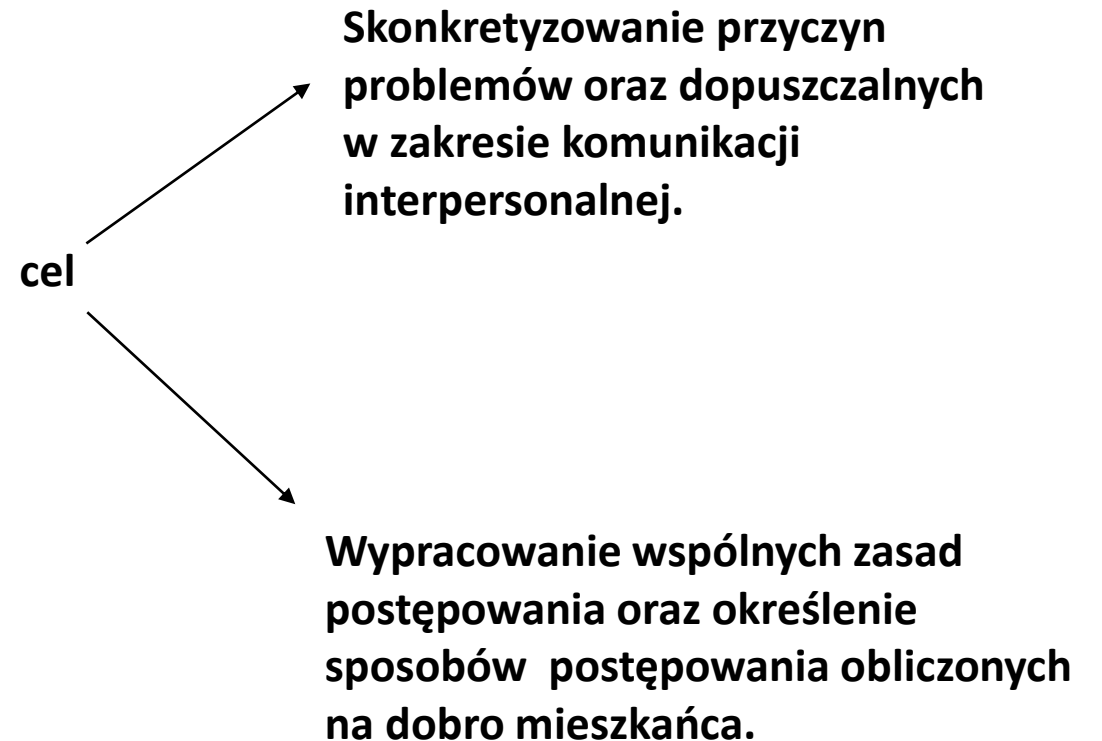

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Podtrzymywanie relacji z rodziną mieszkańca, pozwala na unikanie sytuacji konfliktowych i trudnych. Kontakty bezpośrednie z rodzinami wpływają na poprawę samopoczucia i lepszą aklimatyzację mieszkańców. Kontakty mają prawo odbywać się zarówno z inicjatywy mieszkańca, jak i na jego zaproszenie. Rodziny odwiedzające mieszkańca powinny mieć możliwość przenocowania w pokoju gościnnym, a spotkania z osobami odwiedzającymi powinny odbywać się w dowolnym, wybranym przez mieszkańca miejscu na terenie Domu: pokój mieszkalny, pokój dziennego pobytu lub pokój gościnny.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Zdarza się, że rodzina mieszkańca w trosce o jego dobre samopoczucie wykazuje zachowania, które mogą być odbierane przez personel jako konfliktowe i trudne. Rozwiązaniem jest rzeczowa rozmowa, której celem jest ustalenie wspólnych zasad postępowania nastawionych na dobro mieszkańca.

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Zasady prowadzenia trudnej rozmowy:

- **zadbaj o „wygodne” warunki dla siebie oraz opiekuna** - znajdź miejsce w którym będą przebywały jedynie osoby zainteresowane rozmową. Pamiętaj informacje które masz do przekazanie nie są łatwe do przyjęcia przez Twego respondenta.
- **nastaw do siebie pozytywnie**, doceń jego troskę - podziękuj za przybycie zachęcając do współpracy.
- **mów o niepokojących Cię zachowaniach, nie oceniaj i nie potępiaj.**

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

- **panuj nad językiem ciała, pamiętaj że ponad 80%** przekazu informacji to przekaz niewerbalny,
- **upewnij opiekuna, o wspólnym dążeniu do zaspokojenia wszystkich potrzeb mieszkańca,**
- **określ i przypomnij zasady obowiązujące** na terenie Domu, wymień te, które je łamią burząc pozytywny klimat społeczny,
- **wypracowane zasady spisz, aby można było do nich wrócić.**

Zasady budowania przyjaznej atmosfery i warunków rozwoju

Dom nie powinien być również wyizolowaną placówką. Dlatego powinien czynnie uczestniczyć w życiu lokalnej społeczności. Pomaga w tym organizowanie: przedstawień, festynów, kiermaszów oraz innych uroczystości. Zasadne jest również utrzymywanie kontaktów z Domami Kultury oraz innymi Ośrodkami. Zapewniając w ten sposób poczucie integracji mieszkańców ze społecznością.

Dziękuję za uwagę